קנב נאר הנולה

הלכות מגילה סימן תרפח

אם הם בחוצה לארץ (ב) "ואפי׳ אין בהם עשרה בטלנים (פי׳ נטליס ממלחכמן (ג) ועוסקין ד מיס׳ והיס׳ והיס׳ לכיכ׳ לכור והוא שהוקף ואח״כ ישב יאו שישב תחלה על דעת להקיפו אח״כ (ד) לאפוקי במ היסים מלורסי לכור) והוא שהוקף ואח״כ ישב יאו שישב תחלה אע דעת שלא להקיפו (חול (ח) מסממת הוקפה ולנסוף ישנה ר״ן): יהושע ק יון בשנודע שישב תחלה אפי׳ אינם סמוכים כגון שהם בהר * או שסמוכים להם היי אפי׳ היסים מרוכים להם יותר ממיל ובשושן אע״פ מסומכים אינם נראים עמהם כגון שהם בעמק (נ) (ו) "ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר ממיל ובשושן אע״פ מחימה מימות יהושע קורים בט״ו (ז) "הואיל ונעשה בו הנס: ג' כפרים ועיירות ומימים ליון שהוא בי״ד: ד'כרך (ט) שהוא בי ווין בי וון מון קורים בי״ד: ד'כרך (ט) שהוא בי חומה מימות יהושע בן נון (ח) קורים בי״ד: ד'כרך (ט) שהוא בי חומה מימות יהושע אם לאו (י) קורים בי״ד ובט״ו ובליליהון (יא) לולא יברך כ״א בי מול בימי יהושע אם לאו (י) קורים בי״ד ובט״ו ובליליהון (יא) לולא יברך כ״א משמים ומות לרוב העולם: ה' (יב) * מבן עיר שהלך לכרך או בן כרך שהלך לעיר בי משמים דומים ממות הושע בי״ד שהוא זמן קריאה (ז) לרוב העולם: ה' (יב) * מבן עיר שהלך לכרך או בן כרך שהלך לעיר בי מפיס מותים נפרק בימי וווי ה' לים מותים בי״ד שהוא זמן קריאה (ז) לרוב העולם: ה' (יב) * מבן מהם מהם מותים בייים מותים בייים מותים מהם מותים בייים ומים מהם בייים ווויים בי״ד ווויים בייים מותים בייים ביים בייים ביים בייים בייים בייים ביים ביים

שערי תשובה

באר היטב

[h] ספק. עבה"ע ועיין בר"י בשם תשובת הרדב"ו שכתב שחברון עה"ק פשיעה דהינה מוקפה מימות יהושע וקורין בי"ד ע"ש הבל מנהג

(א) מססמא, האסרונים הקשו דזה הפך ממ"ש בסי' מ"א דסתם עיירות מוקפות לדירה שבונין בתים תחלה ואח"כ מקיפים אותה

ע"ש מה שמירלו: (ב) ובלבד וכו'. זה קאי אדסמוך וכו' אבל נראה אפיי רחוק הרבה הוי ככרך מ"א ע"ש. וע"ן ט"ז ובמשובת מהריט"ל סי' קפ"ג: (ג) ספק. וטבריה לריך לקרות בה ב"ד ובט"ו שספק אם היא∞ חשוב כחומה גמ'. בח"ל יש כרכים שראוי להסתפק בהן של"ה. ובלבוש כתב דבמדינות אלו אין להסתפק לפי שהם בלפון ורחוקים מא"י וידוע שלא היו מיושבים בותן יהושע: (ד) לרוב

ביאור הלכה

משנה ברורה

* על דעת שלא להקיפו. היינו דלח נבנו בה במים סדשים לחסר שהוקפה מבל אם נבנו בה דל במים שקדמו להקיפן מכחן ונידונית ככרך ע"ד במים הללו שלחסר הקיפן ונ"ל דחלינן במר רובח דחם רוב במים שבעיר קדמו להקיפן קורן ב"ד וחם חיפכת הפכח ומחלה על מחלה ל"ע שבעיר קדמו להקיפן קורן ב"ד וחם חיפכת הפכח ומחלה על מחלה ל"ע [טורי אבן]: * או שסמובין להם. כפר הסמון לכרך שהיו קורין בע"ו ונהיה הכרך שמם יקרחו ב"ד [דבר משה] כרך של עכו"ם שחין בו ישרחל כלל ישרחל הכנס לכרך זה בפורים קורח בע"ו. חם בכרך קרחו ב"ד וט"ו מספק הכפרים הנרחים וסמובים קורחין ב"ד [בר"י]: * בן עיר שהלך לכרך ובר". עניף זה רע פלרותיו מחוד ע"ן בפמ"ג ובשחרי חסונים זה המחקמי במ"ג ראשונים וגם זה והעתקתי במ"ב ראשונים וגם זה

נעשה הנס: (ב) ואפילו אין בהם וכו׳. ויש (ב) מהראשונים שחולקין ע"י וס"ל דבכרך המוקף חומה אם אין בה עתה עשרה בעלמין איין וס"ל דבכרך המוקף חומה אם אין בה עתה עשרה בעלמין בה מ"ד: (ג) ועוסקים בצרכי צבור. פי׳ בבהכ"נ כן (ג) אימא בהדיא בגמרא וע"ש בפירש"י דהיינו שהם קבועין ממיד להשכים ולהעריב בבהכ"ג להתפלל ועיין בפי׳ המשנה להר"מ ובהר"ן: (ד) לאפוקי כשגודע וכו׳. אבל מסחמא (ד) אמרינן שישב על דעת להקיפה אחר כך שכן דרך רוב המדינות המוקפין חומה דאפילו אם אין מקיפין אותה מתחלה עכ"פ מיישבין אותה ע"ד להקיפה אח"כ: ב (ה) הכפרים. וה"ה עיירות בנ"ם וכ"כ במאירי]: (ו) ובלבד

שלא יהיו וכו׳. זה (ה) קאי אדסמיך ליה דהיינו שהיה סמוך אבל נראה אפילו רחוק יותר ממיל הוי ככרך (ו) וי״א דבנראה ג״ל אינו נחשב לכרך (ו) אא״ל שאינו רחוק יותר ממיל: (ז) הואיל וגעשה בו גם. שהם נחו בע״ו כדכתיב בקרא: ג (ח) קורים בי״ד. מי שדינו לקרוא בע״ו (ח) אינו יכול לקרוא ולפטור לבני י״ד ב״״ד וכן להיפך כיון שאינו מחוייב עתה בדבר [פר״ח] והפמ״ג כתב דבדיעבד אם בן כרך קרא לבן י״ד ב״״ד יא: ד (ט) שהוא ספק. וטבריא לכיך לקרות בה ב״״ד ובע״ו שספק אם הים חשוב כחומה [גמרא] ובמ״ו שלו בכרכין המוקפין חומה (ט) אין להסתפק שמא מוקפין מימות יהושע ב״י לפי שהם מלפון ורחוקים מא״י וידוע שלא היו מיושבים בזמן יהושע: (י) קורין בי״ד ובט״ו. ונוהגין (י) שמהה ומתנות לאביונים בשניהם: (יא) ולא יברך. שהברכה אפילו במלוה של תורה (יא) הוא מדרבנן וא״כ בדבר שהוא ספק לענין הברכה הוא ספיקא דרבנן וכ״ש בזה שהוא מצוה של דבריהם לכו״ע א״ל ברכה ומה שמברך בי״ד משום דביום י״ד הוא זמן קריאה לרוב העולם כדלקמיה (יב) ור״ל אדע״כ אפילו הוא מוקף חומה שדינו בע״ו אם קרא ביום י״ד ילא בדיעבד ולא הוי ברכה לבטלה: דו (יב) בן עיר שהלך לכרך וכו״

שער הציון

(כ) הרמב"ן והרשב"א שהובא בהרה"מ אח"כ מנאחי במאירי שהסכים ג"כ לשיטתם. וכעין זה נמנא גם בריטב"א וכ"מ בעיטור שסובר ג"כ כמותם וגם הגר"א במאורו המא שהרמב"ן והרשב"א חולקים ע"ז: (ג) ונ"מ לשיטת הסוברים דבעינן י' בטלמם: (ד) כ"מ ממ"א סק"ה^{בי} ופר"ח וש"א וכ"כ בהדים צלצוש: (ה) מדהיפך המחבר לשון הטור וכתב ובלבד אסמוך ואינו נראה [מ"א]. חהו שיטח רש"י בגמרא וכן איתא בפירוש ר"ח בהדים דהשיעור מיל קאי אסמוך ואינו נראה וכ"כ הריטב"א בשם רבותיו וכ"כ המאירי ורפינו ירוחם והנה לדעת כולם בנראה נחשב לכרך אפילו ביותר ממיל <u>ועיין בר"ן</u> די"א דוקא כשהוא מחחשב מחחום העיר ור"ל שהוא משחתף עמו בעניניו וכן איתא בריטב"א בהדיא וכן משמע במאירי אז אמרינן דכיון שהוא נראה נחשב לחוסו כרך אפינו רחוק יותר ממיל [כן מוכח בריטב"א דאנראה קאין: (ו) רוקח וכן מוכח לפי גרסתינו בהרמב"ם וכן משמע מהטור: (ז) ולשיטה זו ישחנה הדין בסמוך ואינו נראה די"א דסמוך אינו נקרא רק תוך עיבורה של עיר [עיין בב"י] וי"א דאפילו חוץ לעיבורה כל שהיא חוך מיל אבל מיל ממש לא [עיין בב"ח] ר"א עוד דנ"מ בין סמוך לנראה הוא רק לענין מדידה עיין בע"ז וב"י אכן דעת רוב ראשונים הוא כמו שסתמנו בפנים בדעה ראשונה שהיא דעת השו"ע כמו שכתב המ"א [וצרור אללי שאלו ראה הא"ר כל הראשונים שהצאנו היה סותם כן לדינא] ונ"מ מכל מה שכתבנו לענין תקנות שיש בבני כרך שהכפר נחשב עתו וכן לענין מסים כתו שכתב בא"ר : (ח) פר"ח אע"ג דבירושלתי מסתפק סה לענין כן כרך אם יכול להוליא לבן עיר ב"ד כיון דבדיעבד יוצא בי"ד בגמרא דילן משמע דהוא לעיכובא בט"ו וא"כ ממילא אינו יכול להוליא לבני י"ד מים י"ד ע"ש אכן מדברי הגר"א בסימן זה מוכח דהוא ס"ל דגם הש"ם דידן מודה להא דירושלמי דבדיעבד יוצאי בן כרך ביום י"ד [והא דאיתא בגמרא זמנו של זה לא כומנו של זה הוא רק לענין לכתחלה דלא יכול בן כרך לקרוא מום י"דן וכ"כ הפמ"ג וא"כ ממילא נשאר בעיא דירושלמי על מקומה: (ע) מ"א בשם הלבוש ואף דהוא ממא מתחלה בשם השל"ה ומשמע קצח להיפך יש לסמוך על הלטש וכטעמיה ועוד דכבר הכיא הגר"א דעת הגאונים שהורו דבכל ספק לא יקרא אלא כי"ד דאולינן בתר רובא דעלמא ועוד *ספק דדבריהם לקולא אלא שלא חבטל ממנו לגמרי מקרא מגילה יקרא בי"ד ובזה הוא יולא בדיעבד אפילו לכן כרך ומשמע דדעמו כן להלכה: (י) מ"א בשם ש"ג: (יה) הגר"ה וש"ה: (יב) הגר"ה וכעין זה כתב הע"ו:

הגהות ותיקונים: א) הים: כ) סק"ב: הערות והארות: 1) עיין סי' תרצ"ה בה"ל סע' ד' ד"ה או של, לענין ספק. בשם הפ"ח: 2) עיין במ"ב סי' תר"ד ובשעה"צ שם לענין מוקף בי"ר בריעבר שקרא שלא בעשרה: